

Tagasivaade Riigikogu Toimetiste algusele ja väike soov

Aare Kasemets, Riigikogu Toimetiste idee algataja ja peatoimetaja 1999-2001

Riigikogu Toimetiste mõte sündis ja viidi ellu põhitöö ja pereelu kõrvalt ja arvelt, nii nagu paljud Eesti riigi institutsioonid meie ajal ja enne meid on üles ehitatud. Siinkohal soovin tänada oma peret ja toleaegseid kolleege, Riigikogu Kantselei direktorit Heiki Sibulat, pressi- ja infoosakonna juhatajat Tõnu Kaljumäed, Riigikogu juhatust eesotsas esimehe Toomas Saviga, oma majandus- ja sotsiaalinfoosakonda, kolleegiumi liikmeid (sealhulgas toonase opositsiooni esindajat Anti Liivi ja koalitsiooni esindajat Ivar Tallot – hiljem rollid vahetusid), keeleteoimetajaid, Rahvusraamatukogu ja Kunstnike Liidu esindajaid ja paljusid teisi, kes on osalenud Eesti parlamentaarse ajakirja traditsiooni ühisloomises ja jätkamises.

Ajakirja Riigikogu Toimetised (RiTo) algsed eesmärgid ja head teeasumise mõtted on kirjas esimestes numbrites. Mälu värskendamiseks lugesin üle Toomas Savi “Mõtteid parlamentarismist, demokraatiast ja Riigikogu suundumustest” (lk 10–18), mille esimeses alapealkirjas (“Demokraatia ega riik ei saa kunagi valmis”) on kummardus president Lennart Meri lennukale sõnumile “demokraatia algab igal hommikul”. Riigikogu esimees Toomas Savi määratles esimese poliitikuna ka Riigikogu Toimetiste ülesanded: “Usun, et oma panuse kõigi Riigikogu ees seisvate kaalukate ülesannete parema täitmise heaks saab anda ka käesolev Riigikogu Kantselei seeriaväljaanne Riigikogu Toimetised. Eelkõige saab ta aidata terviklikumalt ja sügavamalt kajastada parlamentaarse demokraatia ja parlamendi töö olemust ning võimaldada foorumit eri poliitilistele jõududele ning kodanikualgatustele. See on osa järjepidevast silla ehitamisest Riigikogu ja rahva vahel.

Riigikogu Toimetised on üks sündiv traditsioon, mille alguse juures me oleme. Soovin talle pikka iga ja kõikidele autoritele vahedat sulge!”

Minu ja esimese RiTo tegevtoimetaja Ülo Siivelti tagaveeruariklis “Uus parlamentaarne foorum – mis, miks, kellele ja kuidas edasi?” (lk 305–307) on kirjas järgmised read: “Armas kriitiline lugeja ja võimalik kaasautor!

Nagu Riigikogu Toimetiste (RiTo) esinumbri artiklitest nähtub, püüab see parlamentaarne väljaanne endasse hõlvata nii poliitilise kui akadeemilise suunitlusega tekste. Uurides teiste riikide parlamentaarseid väljaandeid ja mõeldes Eesti demokraatia, infoturu ning Riigikogu põhiseaduslike ülesannete peale, tekkis esimene visioon RiTo kontseptsioonist ja sihtidest. Arvestades asjaolu, et Eesti ühiskond ja võimalik lugejaskond on arvult suhteliselt väike, siis pole otstarbekas luua kitsalt õigusele või poliitikale keskenduvat väljaannet – RiTo-st võiks kujuneda foorum, kus arutletakse Eesti riigi veelgi inimkeskemaks, õiglasemaks, rikkamaks ja konkurentsivõimelisemaks muutmise võimalusi.

RiTo tulevikukontseptsioonis on meie jaoks väga oluline, et ühtede kaante vahele jõuavad nii Riigikogu ja teiste põhiseaduslike institutsioonide kui ka Eesti ülikoolide, riigiasutuste ning aktiivsemate äriühingute ja mittetulundusorganisatsioonide esindajate seisukohad. Loodame, et see aitab kaasa koostöö tugevdamisele avaliku, era- ja mittetulundussektori vahel ning on oluliseks eelduseks ka seadusandluse kvaliteedi parandamisel.

Kodanikeühiskonna mõtte kohaselt vastutame me kõik mingil määral ühiskonda ja õigussüsteemi loovate väärtuste hoidmise eest. Riigikogu seadusandlik tegevus puudutab kõiki olulisemaid ühiskonna alusteeme ja kuna õiguslik regulatsioon on kultuurilise, majandusliku ja administratiivse regulatsiooni kõrval “üks paljudest”, siis on ehk võhikulegi selge, et riigi juhtimine seaduste kaudu on ideaalis interdistsiplinaarse koostöö valdkond, mida Eesti põhiseaduse väärtustest lähtudes ei tohiks üksnes poliitikute ja juristide meeleva jätta.”

Need ideaalid ei ole kuhugi kadunud, kuigi ühiskond, poliitika ja poliitika (sealhulgas Riigikogus) on jätkuvas (demokraatlikus) muutumises. Muidugi, sedalaadi

sotsiaalteaduslike sugemetega sõnaseade, millega head keeleteimetajad alati rasket vaeva näevad, võib tunduda ja sageli ongi erineva haridustaustaga lugejatele hämarate seostega või halvemal juhul koguni igavavõitu. Seepärast on RiTo kolleegiumi taotlus olnud kaasata RiTo ühiskirjutamisse erinevate erialade eksperte, sest Eesti elus polegi vist enam ühtegi seadustega reguleerimata eluala ega “valget laiku vabale inimesele”, mida Riigikogus vastuvõetud seadused poleks otseselt või kaudselt mõjutanud. Oleme vabad inimesed mitte vabal, vaid Riigikogu valimiste kaudu demokraatlikult reguleeritud maal. Et RiTo lood (kaasa arvatud see siin) liiga traagilised, teoreetilised või tõsised meie huvitaval ajal ei tunduks, on mul RiTo kolleegiumile ning koostöövõrgustikele väike soov tulevikuks. Võiksime jätkata ühe aasta jooksul Eesti suuremates ajalehtedes ilmunud poliitiliste karikatuuride võistluse ja rändnäituse “101 poliitilist karikatuuri!” korraldamist. Varasemate võistluste ja rändnäituste parimate karikatuuride ülevaated on Riigikogu Toimetistes 1, 3 ja 9.

Siingi tuleme tagasi demokraatia juurde, sest kirjandusteadlaselt Harald Peebult laenatud poliitiliste karikatuuride võistluse moto kõlab nii:

“Huumor öeldakse olevat
väga demokraatlik.

Naerma sundida ei saa.

Naeru ära keelata ka mitte.”

(Harald Peep, 1992)

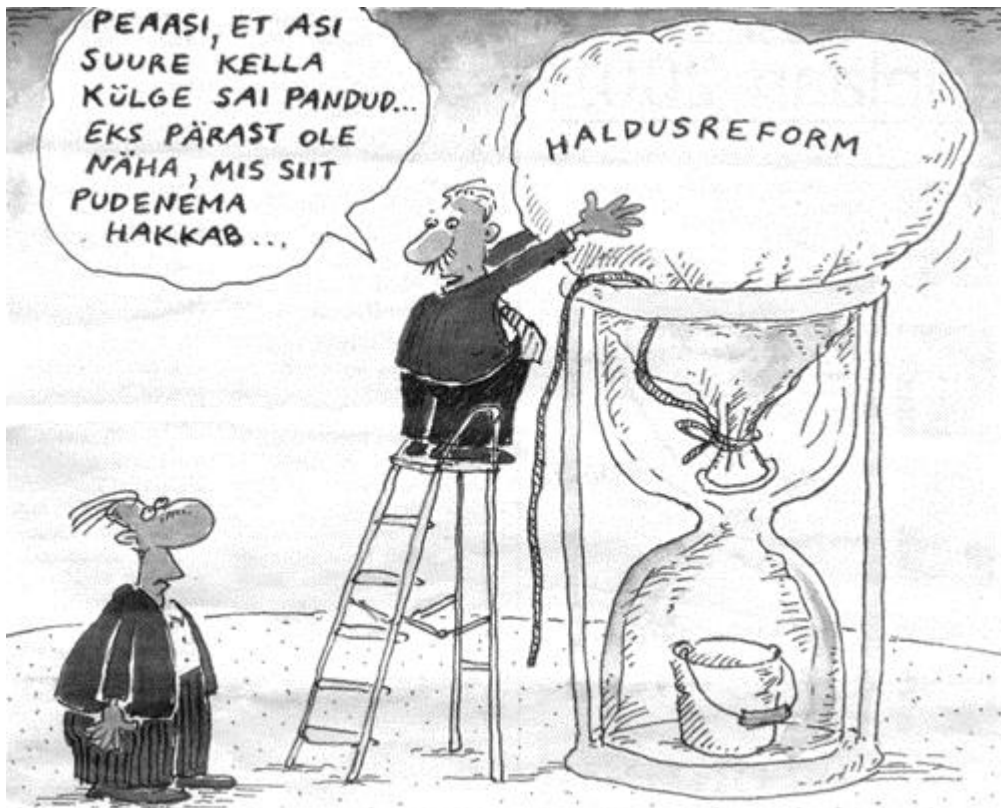
Koostöös Peeter Oleski, Heinz Valgu (aasta isa 2009!) ja paljude vabatahtlikega kujundatud poliitiliste karikatuuride hindamise meetodika on igati aja- ja asjakohane. Hindamise lihtsustamiseks rahvahääletuse osas, kus valitakse umbes 2000-st aastast ilmutavast poliitilise karikatuurina määratletud pilapildist 101 parimat, tuleks luua koostöös meediaväljaannetega e-riigile kohane poliitiliste karikatuuride e-valimiste veebikeskkond. Rohkem riigi(kogu)lt siinkohal praegu ei sooviksi.

Edu Riigikogu Toimetiste edasikirjutajatele ja -lugejatele!

**Kas on midagi uut? Mõned poliitiliste karikatuuride konkursi võidutööd,
mis pole sotsiaalse kunstina ka täna oma aktuaalsust kaotanud.
Või kuidas teile tundub?**

Urmas Nemvalts: Eelarvesiga – Siim Kallas ajab poliitikute lemmiklooma Riigikokku.
Postimees, 18. jaan 2000.
Eripreemia rubriigis Lemmikloom

Aimar Juuse: Peaasi, et asi sai suure kella külge pandud. Äripäev, 12. sept 2000.
Eripreemia rubriigis Haldusreform

Urmas Nemvalts: Kui sa ... /sõnad hällilapsele/. Postimees, 25. sept 2000.
Eripreemia rubriigis Integratsioon

Heiki Ernits: Suur mudalooimine poliitikas on viinud selleni, et keegi enam ei saa aru, mis vahe on koalitsioonil ja opositsioonil. Eesti Ekspress, 2. nov 2000.
Eripreemia rubriigis Koalitsioon ja opositsioon